

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla dr. Hargitai László ügyvéd által képviselt felperesnek, dr. Bánátiné dr. Makray Ilona ügyvéd és dr. Tóth Tibor ügyvéd által képviselt I. rendű és dr. Mester Csaba ügyvéd által képviselt II. rendű alperes ellen kártérítés iránt indított perében a Heves Megyei Bíróság 2009. december 16. napján kelt 1.G.20.381/2008/21. számú ítélete ellen az I. rendű alperes részéről 23., a II. rendű alperes részéről 22. sorszám alatt benyújtott fellebbezések folytán meghozta az alábbi

Ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett rendelkezéseit nem érinti, fellebbezett részét azzal hagyja helyben, hogy kötelezi a felperest, az államnak külön felhívásra fizessen meg 81.000 (Nyolcvanegyezer) forint le nem rótt jogorvoslati illetéket; megállapítja, hogy 819.000 (Nyolcszáztizenkilencezer) forint le nem rótt jogorvoslati illeték az állam terhén marad.

Egyetemlegesen kötelezi a Fővárosi Ítéltábla az alpereseket, hogy 15 napon belül fizessenek meg a felperesnek 300.000 (Háromszázezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az 1996-tól üzleti kapcsolatban álló felperesi jogelőd és az I. rendű alperes 1999. március 30-án szállítmányozási szerződést kötöttek, melyben a szállítmányozó feladataként - többek között - rögzítették, hogy a felperesi jogelőd termékeit köteles

biztonságosan elfuvarozni, illetve elfuvaroztatni. A szerződés 10.3. pontjában részletezték, hogy az I. rendű alperes milyen biztosítással rendelkező tehergépjárművet állíthat ki fuvarozásra.

A szerződés 12.1. pontja szerint, ha az I. rendű alperes a termék továbbításához alvállalkozót vesz igénybe, azért úgy felel, mintha maga járt volna el; a 12.2. pont szerint az alvállalkozóval szembeni igényérvényesítés az I. rendű alperes kötelezettsége. A 12.3. pontban rögzítették, hogy az I. rendű alperes felel a termék átvételétől a vásárló részére történő kiszolgáltatásáig terjedő időszakban felmerült árukárokért. Ezen belül köteles különösen a termékekben bekövetkezett kárt megtéríteni, a károsodott árut vissza-, s az a helyett küldött csere árut a vásárlóhoz saját költségén elszállítani.

A szerződő felek a szerződést 2001. január 15-én akként módosították, hogy a szállítmányozás során a felperesi jogelőd termékeiben esetlegesen bekövetkező káreseményekre a felperesi jogelőd Általános Szállítvány-biztosítással rendelkezik, ezért az I. rendű alperesnek erre a célra külön biztosítást kötnie nem kell, az I. rendű alperes vállalta, hogy az esetlegesen bekövetkező károk esetén együttműködik a felperesi jogelőddel és annak biztosítójával, a kárrendezéssel kapcsolatos ügyintézésben. Az ezen kívüli - biztosításra vonatkozó - korábbi szerződési rendelkezéseket törölték.

A felperesi jogelőd 2004. június 25-én kelt levelével az I. rendű alperessel kötött szerződést 2004. október 31. napjával felmondta.

A felperesi jogelőd 2004. szeptember 13-i megbízása alapján az I. rendű alperes a II. rendű alperessel fuvarozási szerződést kötött, aki a fuvarfeladat teljesítésére a ... forgalmi rendszámú szerelvénnnyel állt ki. A felperesi jogelőd telephelyén az árut felrakták, az átvétel a,, és sorszámu szállítójegyzen igazolásra került. A gépjárművezető a fuvarfeladat teljesítése során ... határában az ...-as autópálya mellett egy benzinkútnál megállt és a járművet elhagyta, ezalatt azt ismeretlen tettesek a rakománnyal együtt eltulajdonították.

A felperesi jogelőd a káreseményről értesülve az elkövetett lopás miatt feljelentést tett, melynek alapján büntetőeljárás indult.

A felperesi jogelőd 2004. szeptember 15-én kelt levelében az I. rendű alperessel közölte, hogy a szállítvány leszállításának elmaradásáért az I. rendű alperest tartja teljes körűen felelősnek, és ezért kárigényt fog vele szemben érvényesíteni.

Az I. rendű alperes 2004. december 9-én kelt levelében a II. rendű alperessel közölte, hogy a Ptk. 517. § (1) bekezdése alapján szállítványozóként a felperesi jogelőd igényét vele szemben érvényesíti. A 2005. január 17-i, felperesi jogelődhöz intézett válaszlevelében pedig közölte, hogy szállítványozási jogviszony állt fenn közöttük, így fuvarozói kárfelelősség a II. rendű alperest terheli.

Az I. rendű alperes 2005. július 11-én kelt levelében tájékoztatta a felperesi jogelődöt arról, hogy a 2004. szeptember 13-án bekövetkezett káresemény elévülési ideje 2005. szeptember 13-án letelik.

A felperesi jogelőd 2005. augusztus 22-i válaszlevelében jelezte, hogy nem kéri az I. rendű alperes fuvarozóval szembeni közvetlen igényérvényesítését, csupán az ehhez szükséges iratok megküldését.

A felperesi jogelőd 2005. szeptember 7-én kereseti kérelmet terjesztett elő az alperesekkel szemben, kérve a kötelezésüket 137.467.333 forint kártérítés és járulékai megfizetésére.

A per során a felperesi jogelőd a 2005 novemberében kelt engedményezési szerződéssel és annak 2006. június 30-án kelt kiegészítésével a követelését a felperesre engedményezte, aki leszállított keresetében kérte, hogy egyetemlegesen kötelezze a bíróság az alpereseket 137.238.258 forint és annak 2004. szeptember 14-től 2004. december 31-ig 18,5 %-os, 2005. január 1-től 2005. június 30-ig 16,5 %-os, 2005. július 1-től a kifizetésig 14 %-os késedelmi kamata megfizetésére.

Elsődlegesen az engedményezési szerződésben foglaltakra alapítottnak támasztott igényt az alperesekkel szemben, az I. rendű alperes vonatkozásában jogcímként a Ptk. 277. § (1) bekezdését, 520. § (1) bekezdését és 501. §-át megjelölve, hivatkozva arra, hogy az I. rendű alperest a felperesi jogelőddel kötött szerződés alapján objektív, a fuvarozóval azonos kárfelelősség terheli az árukárért, mely a rakomány elveszése következtében keletkezett.

A II. rendű alperessel szembeni igényérvényesítés jogcímként a Ptk. 517. § (1) és a Ptk. 501. §-ára hivatkozott azzal, hogy nem minősül a fuvarozó tevékenységi körén kívül eső, elháríthatatlan oknak a bűncselekmény, a jármű és vele együtt az áru eltulajdonítása nem következett volna be, ha a gépjárművezető nem áll meg a járművel, vagy azt őrzött parkolóban hagyja. A jármű őrizetlenül hagyása okán keletkezett a kár, amelyet gondos magatartással a II. rendű alperes elkerülhetett volna.

Másodlagosan a Ptk. 558. § (1) bekezdése alapján támasztott igényt az alperesekkel szemben, hivatkozva arra, hogy a felperesi jogelőd biztosítójaként a felmerült kárt megtérítette, így őt illetik meg azok a jogok, amelyek a biztosítottat illetik meg a kárért felelős személyekkel szemben. A követelés összegének alátámasztására áruszámlákat és szállítóleveleket csatolt.

Az I. rendű alperes érdemi ellenkérelmében a követelés jogalapját és összepszerűségét egyaránt vitatva a kereset elutasítását kérte. A jogalap hiánya körében arra hivatkozott, hogy szállítmányozóként kötött a II. rendű alperessel fuvarozási szerződést, így fuvarozói kárfelelősség jogszabály szerint nem terhelheti, és a szerződés 12.3. pontjában meghatározott felelőssége is csak akkor állna fenn, ha az árut maga fuvarozta volna. Hivatkozott arra is, hogy a bűncselekmény veszélyének fokozottan kitett áru megóvásában a szerződésük szerint közöttük feladat-megosztás jött létre, melyet a 2001. január 15-i szerződésmódosítás lényegesen érintett; ez felmentette az I. rendű alperest attól, hogy a szerződésben korábban előírt áru fuvarozói felelősségbiztosításokat megkösse, és azokat

fenntartsa. A módosítás egyértelműen arra irányult, a felperesi jogelőd ezt a feladatot átveszi, további kötelezettsége az I. rendű alperesnek nincs, a kárrendezés a felperesi jogelőd biztosítása terhére történik.

Az I. rendű alperes feladata az volt, hogy együttműködjön a megbízójával és annak biztosítójával, a kárrendezéssel kapcsolatos ügyintézés során. Álláspontja szerint a fentieket támasztja alá, hogy a perbeli káreseményt megelőző árukár rendezése során a felperesi jogelőd az I. rendű alperessel szemben kárigényt nem támasztott. Amennyiben kárfelelőssége mégis fennállna, a Ptk. 210. § (1) bekezdése és 236. § (3) bekezdése alapján a szerződésüket kifogás útján megtámadta.

Hivatkozott az I. rendű alperes arra is, hogy a felperesi jogelőd sem a Ptk. 340. § (1) bekezdésén, sem a megállapodásukon alapuló kármegelőzési kötelezettségének nem tett eleget, így igényérvényesítése a Ptk. 4. §-ában foglaltakba is ütközik.

Az I. rendű alperes vitatta a kereseti követelés összecszerűségét is; az annak alátámasztásául csatolt áruszámlákon és szállítóleveleken túl szükséges lenne a felperesi jogelőd és a vevői közötti szerződések rendelkezésre bocsátása, emellett az árukár a Ptk. 501. §-a szerint korlátozott, az alatt az áru tényleges értéke értendő, abba nem számít bele az áru továbbértékesítése során elért árrés. Mindezt a felperes az áru beszerzési értékének vagy - ha azt a felperesi jogelőd maga állította elő - gyártási költségének igazolása szükséges.

Indítványozta a Pp. 152. §-a alapján az eljárás felfüggesztését a büntetőeljárás jogerős befejezéséig.

A II. rendű alperes érdemi ellenkérelmében a követelés jogalapját és összecszerűségét egyaránt vitatva kérte a kereset elutasítását. Arra hivatkozott, hogy a Ptk. 501. § a) pontjában foglaltakra figyelemmel kárfelelősség nem terheli; az áru a felperes előtt is ismerten bűncselekmény elkövetése útján került eltulajdonításra, így módon a kár tevékenységi körén kívül eső, elháríthatatlan okból következett be. Emellett hivatkozott arra is, hogy tudomása szerint a felperesi jogelőd a korábbi fuvar feladatok teljesítéséhez kíséretet biztosított, erre azonban a perbeli esetben nem került sor. A gépjárművezető kiválasztása során a II. rendű alperes körültekintéssel járt el, erkölcsi bizonyítványt és referenciát szerzett be, csak ezt követően bízta rá a perbeli szállítmányt. Hivatkozott arra, hogy nem bizonyított a felperes és a felperesi jogelőd közötti biztosítási szerződés létrejötte, így a másodlagos kereseti követelés jogalapja. A kereseti kérelem összecszerűségét is vitatta; a felperes nem bizonyította az árukárra csatolt számlákban szereplő ellenérték megállapításának alapját.

Indítványozta a peres eljárás felfüggesztését a büntetőeljárás jogerős befejezéséig.

Az elsőfokú bíróság 2006. október 25. napján kelt G.20.227/2005/28. számú ítéletével a keresetnek helyt adott; az ellene előterjesztett alperesi fellebbezések folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla 2007. május 15. napján kelt 10.Gf.40.479/2006/7. számú végzésével a határozatot a kárösszeg vizsgálatára a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte.

A megismételt eljárás során lefolytatott igazságügyi könyvszakértői bizonyítás eredménye alapján a felperes a kereseti követelés tőkeösszegét 128.265.714 forintra leszállította, egyebekben változatlanul fenntartotta.

Az alperesek a korábbi eljárásban előterjesztett érdemi ellenkérelmüket változatlanul fenntartották.

A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság 2008. május 29. napján kelt 1.P.20.177/2007/17. számú ítéletével a leszállított keresetnek túlnyomórészt helyt adott; az ítélet ellen az I. rendű alperes részéről előterjesztett fellebbezés folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla 2008. október 14. napján kelt 10.Gf.40.266/2008/5. számú végzésével a támadott határozatot a szakértői bizonyítás során vétett eljárásjogi szabálysértés okán a Pp. 252. § (2) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte.

Az újból megismételt eljárás során a felperes a keresetét, az alperesek az érdemi ellenkérelmükben előadottakat változatlanul fenntartották.

Az újból megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság 2009. december 16. napján kelt 1.G.20.381/2008/21. számú ítéletével kötelezte az alpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 127.629.906 forintot, ennek 2005. november 4-től 2005. december 31-ig évi 14 %-os, 2006. január 1-től 2006. június 30-ig évi 13 %-os, 2006. július 1-től 2006. december 31-ig évi 13,25 %-os, 2007. január 1-től 2007. június 30-ig évi 15 %-os, 2007. július 1-től 2007. december 31-ig évi 14,75 %-os, 2008. január 1-től 2008. június 30-ig évi 14,5 %-os, 2008. július 1-től 2008. december 31-ig évi 15,5 %-os, 2009. január 1-től 2009. június 30-ig évi 17 %-os kamatát, 2009. július 1-től a kifizetésig minden késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7 %-kal növelt összegét, valamint 4.800.000 forint részperköltséget, a fentieket meghaladó keresetet elutasította.

Ítélete indokolásában megállapította, hogy a felperesi jogelőd helyébe a felperes lépett a 2004. szeptember 13-i lopásból eredő követelés tekintetében. A felperesi jogelőd és az I. rendű alperes közötti szerződéses jogviszonyt vizsgálva - figyelemmel az I. rendű alperes megtámadási kifogására - kifejtette, hogy 2001. januárjában a felek a szerződésük biztosításra vonatkozó rendelkezését arra tekintettel módosították, hogy a felperesi jogelőd általános szállítmány-biztosítással rendelkezik, vagyis a szerződésmódosításnak nem az volt a célja, hogy a szállítmányozó felelősségét a szerződés 12. pontjában szabályozottak ellenére korlátozzák. Miután a szerződés ezen pontját a módosítás nem érintette, az I. rendű alperes nem lehetett tévedésben a kárfelelőssége tekintetében. Nem osztotta az elsőfokú bíróság az I. rendű alperes érvelését a szerződés 12. pontjában foglalt rendelkezésekre vonatkozóan; megállapította, a 12.3. pont egyértelműen arról rendelkezik, hogy az I. rendű alperes az átvételtől a kiszolgáltatásig terjedő időben bekövetkezett károkért felel. Ezen felelősséget nem korlátozták arra az esetre, amikor maga fuvarozza az árut. A szállítmányozói feladat meghatározása szerint a felperesi jogelőd szempontjából irreleváns volt, hogy a szállítmányozó maga fuvarozott vagy fuvaroztatott, a kárfelelősség szempontjából jelentőséggel az bírt,

hogy a felperesi jogelőd áruját az I. rendű alperes a szerződéssel ellentétben nem fuvarozta, illetve fuvaroztatta el a megbízó által megadott címre, az árut- annak ellenére, hogy átvette - nem adta át a címzettnek, így a szerződés szerint felelősséggel tartozik a felrakott cigaretta értékét kitevő árukárért. A lefolytatott bizonyítás eredménye alapján arra vont következtetést, nem állapítható meg, hogy az I. rendű alperes védekezésében hivatkozott feladat-megosztás tekintetében a szerződésüket ráutaló magatartással vagy felperesi jogelőd egyoldalú kötelezettség-vállalásával módosították volna.

A II. rendű alperessel szembeni igényérvényesítés megalapozottsága körében kifejtette; a felperes a Ptk. 517. § (2) bekezdése szerint jogosult a fuvarozóval szembeni közvetlen igényérvényesítésre, függetlenül attól, hogy közöttük jogviszony nem jött létre, a jogviszony hiánya a II. rendű alperest a kárfelelősség alól nem mentesíti. A II. rendű alperes a Ptk. 502. § (1) bekezdése szerinti bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget kimentése körében, a fuvarozás során bekövetkezett bűncselekmény ugyanis nem a fuvarozó tevékenységi körén kívül eső, elháríthatatlan ok. A lerakóhelyig a gépkocsival meg sem lehetett volna állni, és amennyiben a gépkocsivezető az utasítás szerint járt volna el, a bűncselekmény elhárítható lett volna. Alapítván hivatkozott a II. rendű alperes arra, hogy az áru őrzése tekintetében a felperesi jogelőd megtévesztette, tekintve, hogy a II. rendű alperes személyes meghallgatása során maga mondta el, hogy a felperesi jogelőd részéről senkivel sem tárgyalt, a biztonsági intézkedéseket vele nem ismertették.

Az alperesek védekezésére és a Ptk. 503. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel az elsőfokú bíróság igazságügyi könyvszakértő bevonásával vizsgálta, hogy a perbeli szállítmányról kiállított számlák tartalmazzak-e árrést - ha igen, milyen összegben -, illetve a termékek gyártási, előállítási költségét.

A többszörösen kiegészített szakértői vélemény és a felperes által csatolt táblázatok egybevetése alapján az elsőfokú bíróság arra vont következtetést, hogy a táblázatokban foglalt adatok egyeznek a perbeli gyártási időszak paramétereivel, ennek körében figyelembe vette, hogy a felperesi jogelőd az általa alkalmazott ... rendszer megfelelőségére igazoló nyilatkozatot csatolt, továbbá közölte, hogy lehetővé teszi a rendszerbe való betekintést mind a szakértő, mind az alperesek számára. Az elsőfokú bíróság a táblázati adatokból arra vont következtetést, hogy az ellopott 6.079.800 szál cigaretta közvetlen előállítási költsége 9.727.680 forint, az ezen mennyiségre eső jövedéki adó 73.693.734 forint, az általános forgalmi adó 29.981.760 forint. Megállapította továbbá, hogy 4.838.200.000 darab cigarettára 11.308.365.500 forint, vagyis 1 szálra 2,34 forint közvetett költség esik, így az ellopott mennyiség közvetlen költsége 14.226.732 forint, mindösszesen tehát az ellopott mennyiségre eső költség 127.629.906 forint.

Az elsőfokú bíróság a felperes késedelmi kamatkövetelése körében a Ptk. 301/A. §-a alapján döntött; figyelemmel arra, hogy a felperes engedményezés folytán lépett a jogviszonyba, ugyanakkor a felperes és a felperesi jogelőd megállapodása az engedményezésig lejárt kamatokra nem vonatkozott, az alpereseket a marasztalás összege után az engedményezéstől kezdődően kötelezte késedelmi kamat megfizetésére, és a fentieket meghaladó körben a keresetet elutasította.

Az elsőfokú bíróság a perköltségről a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján, a felperes javára részperköltség megállapításával döntött, figyelembe véve az általa lerótt eljárási illeték összegét, valamint a jogi képviselével felmerült perköltséget.

Az ítélet ellen mindkét alperes fellebbezést terjesztett elő.

Az I. rendű alperes fellebbezésében elsődlegesen az ítélet megváltoztatását, a kereset elutasítását, másodlagosan annak hatályon kívül helyezését kérte.

Fellebbezésében az elsőfokú eljárás során részletezett tényelőadása és jogi álláspontja változatlan megismétlése mellett arra hivatkozott, az elsőfokú bíróságnak a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján, a lefolytatott tanúbizonyítás eredményének okszerű mérlegelésével arra kellett volna következtetést vonnia, hogy a 2001. január 15-i szerződésmódosítás szerint az I. rendű alperesnek nem kellett a továbbiakban fuvarozói felelősségbiztosítást fenntartania, mivel a felperesi jogelőd vállalta a biztosítás megkötését azzal, hogy a kárrendezési eljárásban az I. rendű alperest kizárólag a felperesi jogelőd, illetve a biztosító felé együttműködési és nem fizetési kötelezettség terheli. Nem vállalhatott az I. rendű alperes korlátlan felelősséget az 1999. március 30-i szerződéskötéskor, tekintve, hogy korlátozott fedezetű felelősségbiztosítás fenntartása terhelte, majd azt is kivették a feladatköréből. Változatlanul hivatkozott arra is, hogy a felperesi jogelődöt egyrészt az I. rendű alperessel kötött megállapodás alapján, másrészt ezen szerződéses kötelezettség-vállalás nélkül is a Ptk. 340. §-a alapján törvényes kárelhárítási kötelezettség terhelte. A felperesi jogelőd biztonsági örök ültetését vállalta a járművekre, melyre a kárügyben szereplő gépjármű esetén nem került sor. Amennyiben ezt a kötelezettségét a felperesi jogelőd teljesíti, a bűncselekmény elkövetése megelőzhető lett volna, a kármegelőzést indokolta volna, hogy a perbeli cigaretta nagy értékű, érzékeny áru. A fenti körbeni megállapodásuk alátámasztására hivatkozott a lefolytatott tanúbizonyítás és az ekörbeni levelezés tartalmára. Változatlanul fenntartotta a szerződésük 12. pontjában foglalt felelősségi szabályok értelmezésére vonatkozó álláspontját is, azt, hogy a 2001. január 15-i szerződésmódosítás alkalmával, bár nem írták le, hogy az I. rendű alperesnek nem áll fenn a 12. pont szerinti felelőssége, de a szóbeli tárgyalásaik során ezt egyezően így értelmezték és ezt írásbeli levélváltásaikban is leszögezték. Ennek alátámasztására is az ekörbeni levelezésükre és a lefolytatott tanúbizonyítás eredményére hivatkozott. Ezen védekezése aaptalansága esetére fenntartotta a Ptk. 210. §-a szerinti kifogását azzal, hogy az nem csak az 1999. március 30-i szerződésre vonatkozik, hanem az annak alapján teljesített további szállítmányozási feladatokra is, ide értve a perbeli fuvaroztatás esetét is. Amennyiben a felperesi jogelőd nem ejti tévedésbe, úgy megfelelő biztosítási fedezetről gondoskodott volna, vagy amennyiben ezt a szállítmányozási díjban nem tudta volna érvényesíteni, illetve ennek a költségét kigazdálkodni, úgy felmondta volna a szerződést, és megtagadta volna a teljesítést. A fellebbezésében kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének jogi indokolása kizárólag a Ptk. 277. §-ában foglaltakra tartalmaz utalást, erre azonban az I. rendű alperes marasztalását alapítani nem lehet.

Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság további tanúbizonyítási indítványának nem adott helyt, azzal kívánta azon megállapodások létrejöttét igazolni, amelyek a

levelekben szerepelnek, és amelyekre a meghallgatott tanúk már nyilatkoztak. A szerződés 12. pontjában foglaltak értelmezésére, valamint a szerződésmódosításra vezető körülményekre nézve indítványozta ... és ... tanúkenti meghallgatását, hivatkozva arra, hogy a Heves Megyei Bíróság előtti 1.G.20.225/2007. szám alatti perben a 2007. december 6-i tárgyaláson - azonos tényállású ügyben - az I. rendű alperesi álláspontot alátámasztó tanúvallomást tettek.

A kereseti követelés összecszerűsége vonatkozásában annak bizonyíthatatlanságára hivatkozott azzal, hogy a megismételt eljárásban a felperesi jogelőd vizsgált nyilvántartási rendszere megbízhatatlannak bizonyult, ugyanis nem tudott magyarázatot adni az általa különböző időpontokban szolgáltatott adatok eltérésére. Utalt arra is, hogy ugyan részlegesen lett a felperes pernyertes, ennek ellenére az elsőfokú bíróság a Pp. 81. §-ában foglaltakat megsértve a felperest nem kötelezte az alperesek arányos perköltsége megfizetésére.

A II. rendű alperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatását, a kereset elutasítását, másodlagosan annak hatályon kívül helyezését kérte. A fellebbezésében sérelmezte, hogy a 2006. május 18-i tárgyaláson az eljáró bíró konkrét anyagi jogi kioktatást adott a felperes részére, melynek alapján a II. rendű alperessel szembeni kereseti kérelem jogcímét a felperes a Ptk. 517. §-ában is megjelölte a korábbi 501. § mellett. Álláspontja szerint ezen eljárás a Pp. 1. §, 2. § (1) bekezdés, az Alkotmány 57. § (1) bekezdésében foglaltakba ütközött, az anyagi jogi kioktatás súlyosan sértette a pártatlanság és a függetlenség elvét, emellett preiudikált a bíróság azzal, hogy felhívta a felperes figyelmét, miszerint az előterjesztett jogalapon a keresete nem foghat helyt.

Hivatkozott arra, hogy a felperes bírósági felhívás ellenére sem csatolta az engedményezés alapjául szolgáló biztosítási szerződés hiteles magyar fordítását, és az elsőfokú bíróság nem vizsgálta a biztosítási szerződésben foglaltakat.

Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság az eljárás felfüggesztésére irányuló kérelmét elutasította a Pp. 152. § (1) bekezdésében foglalt törvényi feltételek teljesülése ellenére, a II. rendű alperes alkalmazottjának bűnössége hiányában ugyanis a felperesi követelés jogalapját veszti.

Változatlanul hivatkozott arra, hogy a Ptk. 501. § a) pontja alapján fuvarozói felelősség nem terheli, a bűncselekmény elkövetését a II. rendű alperes a legnagyobb körütekintés mellett sem tudta volna megelőzni vagy kivédeni, mulasztás nem terheli a gépjárművezető kiválasztása során.

Hivatkozott arra, hogy tudomása szerint a felperesi jogelőd és az I. rendű alperes között megállapodás jött létre a szállítmány őrzésére, az, hogy ettől a felperesi jogelőd eltért, és a szállítmány őrzést nem kapott, csak az induláskor derült ki. Amennyiben a fenti megállapodás mégsem jött létre, akkor a felperes és az I. rendű alperes a II. rendű alperes részére az őrzést illetően téves tájékoztatást adott és ezzel őt megtévesztették, így a kárigény a Ptk. 4. § (4) bekezdésében foglaltak szerint sem érvényesíthető. Álláspontja szerint helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy felperesi jogelőd és a II. rendű alperes között nem jött létre jogviszony, tévedett azonban annak megállapításakor, hogy a jogviszony hiánya a felelősség alól a II. rendű alperest nem mentesíti, szerződés hiányában ugyanis szerződésen kívül okozott károkért való felelősség általános szabályai szerint

érvényesíthette volna a követelését, melynek törvényi feltételei teljesülését azonban nem bizonyította.

Vitatta a követelés összegét, álláspontja szerint az annak alapjául elfogadott szakvélemény aggályos, így az elsőfokú bíróság határozata e körben is megalapozatlan.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a 2001. január 15-i szerződésmódosításban foglaltakat helytállóan értelmezte akként, hogy változatlanul hatályban maradt az I. rendű alperes kárfelelőssége, a biztosítási szerződés megkötésére vonatkozó kötelezettségei megszűnése ellenére. Vitatta, hogy ... és ... fellebbezésben hivatkozott tanúvallomása az I. rendű alperesi álláspontot támasztotta volna alá.

Az I. rendű alperes fellebbezése anélkül hivatkozik a nyilvántartási rendszer eltérő adataira, hogy megjelölné, az eltérő adatok okán mennyiben téves azösszepszerűség tekintetében hozott döntés.

A II. rendű alperes fellebbezése iratellenes az eljárásjogi szabálysértésre hivatkozás körében, az előadottakat a 2006. május 18-i tárgyalási jegyzőkönyv nem is támasztja alá.

Helytállóan döntött az elsőfokú bíróság a felperesi jogutódlás vonatkozásában, továbbá arról is, hogy a jogvita elbírálásának nem előkérdése a hivatkozott büntetőeljárás. Az, hogy a II. rendű alperes alkalmazottja bűncselekményt valósít meg, nem eredményezi azt, hogy a kár a fuvarozó tevékenységi körén kívül eső okból következett volna be. Nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a megtévesztés bizonyítatlanságára vont következtetést; nem vitásan az alperesi magatartás volt a kár oka, a kár bekövetkeztében a felperes semmilyen módon nem hatott közre.

A II. rendű alperes a követelésösszepszerűségét anélkül tette vitássá a fellebbezésében, hogy ennek indokát előadta volna.

A Fővárosi Ítéltábla a jogorvoslati eljárás során a felperes keresetét részben elutasító ítéleti rendelkezés megalapozottságát nem bírálta felül, figyelemmel arra, hogy az elsőfokú bíróság határozata ebben a körben fellebbezés hiányában a Pp. 228. § (3) bekezdése szerint jogerőre emelkedett.

Az alperesek fellebbezése nem megalapozott.

Az elsőfokú bíróság eljárásjogi szabálysértés nélkül meghozott határozatában a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges mértékben feltárta, és abból helytálló jogi következtetésre jutott.

A II. rendű alperes eljárásjogi szabálysértésre hivatkozása alaptalan; a vele szembeni, árukár megtérítésére vonatkozó kereseti kérelem előterjesztése a felperes részéről a megbízó jogutódja - engedményes - általi, a Ptk. 517. § (2) bekezdésén alapuló közvetlen igényérvényesítés, így annak konkrét jogszabályi

alapja megjelölésének hiánya vagy felhívásra történő megnevezése a fellebbezésben kifejtettek szerinti jelentőséggel nem bír, emellett a 2006. május 18-i tárgyalásról felvett G.20.227/2005/22. számú jegyzőkönyv a sérelmezett anyagi jogi kioktatás megtörténtét nem támasztja alá.

Nem osztja a Fővárosi Ítéltábla a II. rendű alperes per tárgyalásának felfüggesztésére vonatkozó fellebbezési okfejtését sem; jelen jogvita előkérdésének az általa hivatkozott büntetőeljárás nem minősül, a II. rendű alperes polgári jogi kárfelelőssége annak ellenére vizsgálható, hogy az alkalmazásában álló gépkocsivezető lopásban történő részvétele a büntetőeljárásban elbírálást nyert volna. Nem helytálló ugyanis a II. rendű alperes azon védekezése, hogy a gépjárművezető érintettsége - melynek vizsgálata kétségtelenül a büntetőeljárásra tartozik - esetén a Ptk. 501. § a) pontja alapján mentesül a kárfelelősség alól, ellenkezőleg, a rakomány, fuvarozó alkalmazottja általi eltulajdonítása szándékos károkozás, mely nem hogy mentesülésre nem vezet, hanem a fuvarozó kárfelelősségét teszi terhesebbé; míg a Ptk. 503. § (1) bekezdése szerinti esetben a fuvarozó az elvesztett dolog értékét tartozik megtéríteni, szándékos károkozás esetén az abból eredő minden kárért felelős a Ptk. 503. § (3) bekezdése alapján. A felperes a II. rendű alperes szándékos kárfelelősségét nem állította, arra igényt nem alapított, így nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a per tárgyalásának a felfüggesztését mellőzte.

Mindezekre figyelemmel helytállóan járt el az elsőfokú bíróság, amikor a felperes kereseti kérelmét mindkét alperes vonatkozásában érdemben vizsgálta, és tekintve, hogy az elsődleges kereseti kérelem megalapozottságára helyesen vont következtetést, ez szükségtelenné tette a másodlagos kereseti kérelem elbírálását, ennek körében a II. rendű alperes fellebbezésében hiányolt biztosítási szerződés hiteles fordításának a beszerzését. A felperes a keresetösségi jogát elsődlegesen a felperesi jogelőddel 2005 novemberében kötött - 2006. június 30-án kiegészített - engedményezési szerződésre alapította; az okiratokból a Ptk. 329. § (1) bekezdése szerinti igényérvényesítési jogosultsága kétségmentesen megállapítható volt. A biztosítási szerződés a másodlagos kereseti körében bírt volna jelentőséggel, a felperes Ptk. 558. § (1) bekezdésén alapuló, törvényi engedményeskénti fellépéséhez kapcsolódóan.

Az elsődleges kereseti kérelem vizsgálata során helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felperesi jogelőd és az I. rendű alperes között a Ptk. 514. § (1) bekezdése szerinti szállítmányozási, az I. rendű alperes és a II. rendű alperes között a Ptk. 488. § (1) bekezdése szerinti fuvarozási szerződés jött létre. A felperesi jogelőd és a II. rendű alperes közötti közvetlen jogviszony hiánya a II. rendű alperes fellebbezésében előadottakkal szemben nem eredményezi azt, hogy a szerződésen kívüli károkozás szabályait kellene alkalmazni, a Ptk. 517. § (2) bekezdésében foglaltak ugyanis az igényérvényesítés tekintetében közvetlen belépési jogot engednek a megbízó - illetőleg annak jogutódja - részére.

A szállítmányozási és fuvarozási jogviszony létrejöttének helytálló megállapításán túl, a perbeli áru fuvarozás alatti nem vitatott elveszése okán helyesen vont következtetést az elsőfokú bíróság az alpereseket terhelő kárfelelősségre is; az I. rendű alperes vonatkozásában a szerződés 12.3. pontja, a II. rendű alperes tekintetében a Ptk. 501. §- alapján, ekörbeni okfejtését a Fővárosi Ítéltábla az I. rendű alperes fellebbezésében foglaltakra figyelemmel az alábbiak szerint egészíti ki.

A szerződési szabadság Ptk. 200. § (1) bekezdésében szabályozott alapelvből következően az I. rendű alperes szállítmányozóként a Ptk. 520. § (2) bekezdésében foglaltaknál szigorúbb kárfelelősséget vállalhatott az árukárért; a szállítmányozási szerződés 12.3. pontja a Ptk. 501. §-a szerinti fuvarozói kárfelelősség telepítésének felel meg, tartalmilag azzal esik egybe. Ebből következően helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a kárfelelőssége alakulása szempontjából nem bírt jelentőséggel az, hogy az árut az I. rendű alperes nem maga fuvarozta, hanem szállítmányozóként, annak fuvarozását a II. rendű alperestől rendelte meg.

Osztja a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság azon álláspontját is, hogy a 2001. január 15-i szerződésmódosítás az I. rendű alperes fenti kárfelelősségét nem érintette, az változatlanul hatályban maradt a biztosítási szerződés megkötésére vonatkozó kötelezettsége megszűnése ellenére. Az I. rendű alperes által hivatkozott összefüggés a kárfelelőssége alakulása és a biztosítási kötelezettsége között nem volt megállapítható, sem a rendelkezésre álló okiratok, sem az e körben lefolytatott releváns tanúbizonyítás eredménye alapján. Az árukárért gyakorlatilag fuvarozói kárfelelősséget vállaló I. rendű alperes érdekében állt volna, hogy az általa hivatkozott feladat-megosztásnak megfelelően a szerződésük 12.3. pontja is módosításra, azaz törlésre kerüljön, az írásba foglalt szerződésmódosítás azonban erre nem tér ki, az okirat utolsó bekezdése szerint a szerződésmódosításban meg nem nevezett rendelkezések változatlanul hatályban maradnak.

A szükséges terjedelemben lefolytatott bizonyítás eredményének okszerű mérlegelése alapján nem lehetett következtetést vonni az I. rendű alperes által állított tartalmú szerződésmódosítás szóban vagy ráutaló magatartás alapján történő létrejöttére sem; azt a fellebbezésben megnevezett ... és ... 1.G.20.225/2007. számú ügyben tett, 2007. december 6-i tárgyaláson rögzített tanúvallomása - a felperes vitatásával szemben - kétségmentesen nem támasztja alá.

... a tanúvallomásában előadta, hogy az I. rendű alperes szállítmányozó felelősségén a szerződésmódosítás során nem változtattak, illetőleg nem tudott pontosan nyilatkozni arra, hogy a biztosításon kívül, az egyéb fuvarozói felelősségére vonatkozó szabályokat, a szerződésnek erre vonatkozó pontjait módosították-e, azon véleményét közölte, hogy nem.

... a tanúvallomásában előadta, hogy tudomása szerint a fuvarfelelősségre vonatkozó egyéb felelősségi szabályok, amelyek a szerződésben rögzítésre kerültek, módosítása nem történt meg, azok változatlanok maradtak.

... tanú nyilatkozott arra is, hogy a 2000. évben bekövetkezett lopással kapcsolatban a felperesi jogelőd az I. rendű alperessel szemben kárigényt nem érvényesített,

ennek okára azonban nem emlékezett; a Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint önmagában a felperesi jogelőd korábbi káresemény során tanúsított magatartásából, abból hogy kárigényt akkor nem támasztott, még nem következik a szállítmányozási szerződés I. rendű alperes által állított tartalmú módosításának a megtörténte.

Osztja a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság álláspontját a Ptk. 210. § (1) bekezdésére alapított megtámadási kifogás alaptalanságára vonatkozóan is; a 2001. január 15-i írásba foglalt szerződésmódosítás I. rendű alperes által is ismert rendelkezései figyelembevételével az I. rendű alperes nem bizonyította, hogy tévedését a felperesi jogelőd okozta, illetőleg felismerhette.

Helyesen vont következtetést az elsőfokú bíróság az őrzési feladat elmulasztására alapított alperesi védekezés alaptalanságára is. Nem volt vitás, hogy az őrzési feladatot az I. rendű alperes külön megállapodás szerinti ellenszolgáltatásért vállalta, mely a perbeli káresemény időpontjában már nem állt fenn. A felperesi jogelőd a gépjárművezetőkre vonatkozó kármegelőző előírások életbeléptetésén túl a járműszerelvények ad hoc jellegű őrzését biztosította, nem minden gépjármű mellé rendelt kíséretet, így az I. rendű alperesnek kellett mérlegelnie, hogy fokozott kárfelelősségére tekintettel - a fenti feltételek mellett - mennyiben tud eleget tenni az áru biztonságos továbbítására vonatkozó szerződéses kötelezettségének; nem vitatott, hogy az I. rendű alperes a perbeli fuvar bonyolítását mindezek ismeretében is vállalta.

Ugyancsak helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az őrizet biztosítása tekintetében a felperesi jogelőd a II. rendű alperest nem tévesztette meg, tekintve, hogy vele a biztonsági intézkedéseket külön nem közölte.

Teljes körűen osztotta a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság azon álláspontját, hogy a II. rendű alperes Ptk. 501. § a) pontjára alapított kimentésre irányuló védekezése eredményre nem vezetett, tekintve, hogy az áru elveszésében az alkalmazásában álló gépjárművezető gondatlansága - mely a gépkocsi konvojban történő haladására vonatkozó előírás megszegésében és a járműszerelvény időleges őrizetlenül hagyásában jelentkezett - nyilvánvalóan közrehatott.

A fellebbezéssel érintett körben helytállóan vont következtetést az elsőfokú bíróság a jogalap mellett a követelés összegének a bizonyítottságára is.

Tekintettel arra, hogy szándékos károkozásra a felperes nem hivatkozott, a Ptk. 503. § (1) bekezdésében foglaltak irányadók, mely szerint a küldemény teljes vagy részleges elveszése, illetőleg megsemmisülése esetében a fuvarozó fuvardíjra, illetőleg a fuvardíj arányos részére nem tarthat igényt, köteles továbbá megtéríteni az elveszett dolog értékét.

Az elveszett áru értékének alátámasztására csatolt szállítójegyeket és a felperesi jogelőd vevői felé kiállított számlákat az alperesek az első fokú eljárás során azzal tették vitássá, hogy a számlaösszegek tartalmazzák azt az értékesítés során elért

kívánt hasznót is, melynek megtérítésére a felperes a Ptk. 503. § (1) bekezdésében foglaltakból következően alappal nem támaszthat igényt.

A teljes reparáció elvének alkalmazhatósága hiányára alapított helytálló alperesi védekezésre, valamint a kárösszeg bizonyítására vonatkozó, a Pp. 164. § (1) bekezdésében foglaltakból következő, felperest terhelő kötelezettségre tekintettel az elsőfokú bíróság helyesen a felperes indítványára a Pp. 177. § (1) bekezdése szerinti igazságügyi könyvszakértői bizonyítást folytatott le és nem tévedett, amikor az aggálytalan szakvélemény szakmai megállapításait is figyelembe vette a döntése meghozatalakor.

A 2008. április 29-i kiegészítő szakvélemény alapján az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg az elveszett szállítmányra eső jövedéki adót (73.693.734 forint) és általános forgalmi adót (29.981.760 forint); továbbá a felperes által csatolt táblázati kimutatásra is figyelemmel nem tévedett a közvetlen (9.727.680 forint) és közvetett (14.226.732 forint) gyártási költség megállapításakor, utóbbiak vonatkozásában az alperesek javára eltérve a szakértő véleményben foglaltaktól - tekintve, hogy az előbbi összeget a szakértői 10.006.220 forintban, az utóbbit 14.584.000 forintban határozta meg -, azt azonban a felperes, fellebbezés előterjesztése hiányában elfogadta, nem kifogásolta, hogy ezen tételek alapján került sor a kárösszeg meghatározására.

Nem osztja a Fővárosi Ítéltábla az I. rendű alperes fellebbezési előadását a felperesi jogelőd nyilvántartási rendszerének megbízhatatlanságára; a felperes az újból megismételt eljárásban, a 2009. május 5-én kelt előkészítő iratában akként nyilatkozott, hogy mind a kirendelt igazságügyi szakértő, mind az alperesek számára biztosítja a rendszerbe történő - szükséges mértékű - betekintés lehetőségét, továbbá csatolta a könyvvezetésre alkalmazott ... rendszer megfelelőségére vonatkozó nyilatkozatot, emellett a könyvszakértőben sem merült fel aggály a felperesi jogelőd által szolgáltatott adatok megfelelőségére.

A II. rendű alperes a fellebbezésében a szakvélemény aggályosságára, annak konkrét indoka megjelölése nélkül hivatkozott, így a marasztalási összeg vitatására tett általános előadása nem foghat helyt.

Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság per főtárgyára vonatkozó, fellebbezésekkel érintett döntése helytálló, annak megváltoztatására alapot adó körülményt az alperesek sem a jogalap, sem az összecszerűség vonatkozásában nem igazoltak.

Döntően nem fog helyt az I. rendű alperes perköltségre vonatkozó fellebbezése sem; az elsőfokú bíróság a peres felek részleges pernyertessége alapulvételével, a Pp. 81. § (1) bekezdésében foglaltak alkalmazásával túlnyomórészt helytállóan döntött a perköltség viseléséről.

Az elsőfokú bíróság a felperes javára perköltségként kereseti illetéket és jogi képvisellel felmerült ügyvédi munkadíjat vett figyelembe; az eljárás irataiból

kitűnően a felperes 900.000 forint kereseti illetéket rótt le, részére a két másodfokú eljárás során mindösszesen 1.300.000 forint ügyvédi munkadíj került megállapításra, valamint a 137.467.333 forint pertárgyértékhez igazodóan a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése szerint bruttó 4.468.340 forint jogi képviseleti munkadíj merült fel, a mindösszesen 6.668.340 forint perköltségből a felperes a 91 %-os pernyertességéhez igazodóan 6.068.190 forintba támaszthat igényt.

Az I. rendű alperes a két másodfokú eljárás során mindösszesen 1.800.000 forint jogorvoslati illetéket rótt le, részére 1.300.000 forint másodfokú perköltség megállapítására került sor, az ezen költségeken felül felmerült bruttó 4.468.340 forint ügyvédi munkadíjjal együtt 7.568.341 forint perköltsége merült fel, melyből a 9 %-os pernyertességéhez igazodóan 681.150 forintba támaszthat igényt.

A II. rendű alperes részére 1.300.000 forint másodfokú perköltség megállapítására került sor, az ezen felüli bruttó 4.468.340 forint ügyvédi munkadíj figyelembevételével 5.768.340 forint perköltsége merült fel, melyből 9 %-os pernyertességéhez igazodóan 519.150 perköltségre támaszthat igényt.

A fentiekből következően az alperesek együttes perköltsége 1.200.300 forint, mely ítélettel beszámítva a felperesnek járó 6.068.190 forint perköltség összegébe 4.867.890 forintot tesz ki. Tekintve, hogy az elsőfokú bíróság a felperes javára ennél alacsonyabb, 4.700.000 forintos részperköltséget állapított meg, az I. rendű alperes fellebbezése alaptalan arra vonatkozóan, hogy a perköltségek részükre terhes, nem megfelelő számbavételére került sor.

Ugyanakkor észlelte a Fővárosi Ítéltábla, hogy az elsőfokú bíróság a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 15. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettsége figyelmen kívül hagyásával járt el; elmulasztott a személyes költségmentességben részesült II. rendű alperes helyett az állam által előlegezett 900.000 forint jogorvoslati illeték pernyertességhez igazodó viseléséről rendelkezni akként, hogy a 13. § (2) bekezdése alapján 81.000 forint jogorvoslati illetéket a felperes tartozik megfizetni, míg 819.000 forint jogorvoslati illeték az állam terhén marad a fenti rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján.

Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság érdemben helytálló ítéletét a fellebbezéssel érintett körben, a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta, a fenti kiegészítéssel.

Az alperesek fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alpereseket a felperes jogorvoslati perköltsége megfizetésére, mely a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdésében foglaltak alapulvételével, mérlegeléssel megállapított bruttó 300.000 forint jogi képviseleti munkadíjból áll.

Budapest, 2010. április 20.

. Bánki Horváth Mária s. k.,

a tanács elnöke

Levek Istvánné dr. s. k.,
előadó bíró

Dr. Rédei Anna s. k.,
bíró